

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Pars I. Contines Divisiones Juris propriis ipsius verbis desumptas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

dictum est, ad Canones circa Interstitia ab uno ad alios Ordines extendendum est.

Vel Subdiaconis Matrimonium permittunt, ratave habent Matrimonia, sive post Ordines Sacros, sive post Vota, contracta; & Isti quoad Theoriam utiles: hinc enim discitur, quid circa Ministrorum Sacrorum Cœlibatum, quid circa Voventium Matrimonia præstare possit Ecclesia. Utilitas eadem percipitur ex Canonibus, quibus Matrimonia Claudefina rata sunt.

Vel effrænem Testium multitudinem ad Episcoporum & Presbyterorum condemnationem, eosque ejusdem Ordinis postulant; & Hi Praxi utiles: Ex his enim Canonibus, tam ut constitutis, quam ut abrogatis, consideratis, colligitur convenire, nec non & expedire, ut qui in aliorum correctionem positi sunt, non nisi cum labore multo condemnari possint, atque ad illorum condemnationem, major Testium numerus requiratur istorumque defectus fiat, accuratiusque examinentur, sed periculosissimum fore, ad hoc tantum requiri Testium numerum ejusque generis, qui reperiri vix possent.

Vel præscribunt, quæ faciendæ erant dum Bella Privata vigeant, ac inter alia, quibus Temporibus, & circa quas Personas treuga & pax servandæ erant; & Isti Canones ad Theoriam utiles, cum doceant circa Temporalia Ecclesiam Leges condere posse, iis, quorum interest, consentientibus; ad Praxim quoque profunt; hinc enim discitur etiam in Bellis, Rerum Sacrarum, ut & Personarum rationem aliquam habendam esse, cum in his Bellis utrarumque ratio haberetur maxima.

Vel Canones abrogati versantur circa Ecclesiarum Episcopatum vacantium administrationem, sive à Metropolitanis, sive à Episcopo antiquiori, sive à Capitulo ipso aliàs faciendam, nunc verò à Vicario Capituli, quoad Spiritualia, & ab Oeconomis Regiis, quoad Temporalia; & Isti etiam Praxi utiles, cum eadem ferè ab Hodiernis Administratoribus faciendæ sint, quæ ab Antiquis agenda erant.

Vel Ecclesiarum, Personarum Ecclesiasticarum, Bonorumque Ecclesiasticorum Immunitates à Potestate Temporalis expressè concessas, vel illà consentiente aliter introductas respiciunt; & Hi profectò etiam utiles tam quoad Theoriam, quam quoad Praxim; cum doceant quibus Ecclesiæ, Personæ Ecclesiasticæ, Bonaque ad Ecclesias pertinentia privilegiis frui debeant, quotiès Publicæ Res id patiuntur.

Vel privilegium Ecclesiis concessum, quo ad illas Confugientes, hinc inviti extrahi non possent, spectant, & propter incommoda hinc secuta, abolitum; & Isti Canones Theoriæ & Praxi utiles; ostendunt siquidem, quæ reverentia Locis Sacris debeat, & quamdiù ipsis exhibenda.

Vel nonnulla Impedimenta Matrimonium dirimentia, vel prohibentia tantum, omninò vel partim sublata respiciunt; & Isti Theoriæ utiles, quia docent, quid possint, circa Matrimonia, qui illos Canones vel constituerunt, vel abrogarunt.

TRACTATUS DE PRIVILEGIIS,

PARS PRIMA.

Continens Decisiones Juris propriis ipsius verbis desumptas.

Genus quoddam Legis est Privilegium, cum, & secundum nomen, & secundum rem, nihil aliud significet, quam privatam Legem, quæ & Gratia, & Beneficium, & Indulgentia, & Favor passim dicitur in Jure Canonico; multum verò affinitatis habet cum Rescripto, & Mandato, utpotè cum Rescripto concedatur; quare pleraque, quæ de Rescriptis dicta sunt, intelligi possunt de Privilegiis, & vicissim, quæ de Pri-

viligiis decisa sunt, possunt Mandatis attribui. Hic primùm colligentur, quæ propriis verbis in Jure continentur; postea, quæ quoad sensum comprehenduntur, additâ illorum explicatione.

SECTIO I.

Quid sit Privilegium, & Quotuplex, ac Quomodo intelligendum?

I. Privilegium est Lex privata. *De Verborum significatione. Cap. Abbate. §. penult. contrà quod. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 25.*

II. Confitemini aliam esse Generalis Ecclesiæ Consuetudinem, postquam ea, quæ vos geritis, vobis ex Privilegio vindicatis: nulla vobis in hac re poterit remanere dubietas. *DIST. C. 8. Contrà morem. §. 1.*

III. Privilegium est id, quo Quidpiam conceditur. *ibid.*

IV. Non esset Lex privata, nisi aliquid specialiter indulgeret. *ibid.*

V. Privilegii Concessio debet, aliquid conferre Gratiæ specialis. *in VI. De Privilegiis. Cap. Si Papa. §. 1. Si autem. fin. in VI. LIB. V. TIT. VII. Cap. 10.*

VI. Privilegia sunt Leges Privatorum, quasi privatæ Leges. *DIST. III. Cap. 3. Privilegia. init.*

VII. Privilegium inde dictum est, quòd in privato feratur. *ibid.*

VIII. Privilegia Apostolica sunt Romanæ Ecclesiæ Scripta Authentica. *De Privilegiis. Cap. Dilecti. fin. Colligitur. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 4.*

IX. Privilegium personale Personam sequitur. *in VI. De Regul. Juris. Regulâ 7.*

X. Tale Privilegium non continet Jus Publicum, nec est Publicum utilitate & autoritate. *De foro Competenti. Cap. Dilecti. GLOSSA colligit. LIB. II. DECR. TIT. II. Cap. 17.*

XI. Privilegium aliud Donationis, aliud Confirmationis. *De Fide Instrumentorum. Cap. Inter Dilectos. §. Caterum. LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 6.*

XII. Privilegium Reale est, per quod res ipsa est privilegiata. *De Privilegiis. Cap. Consultationi. Cum GLOSSA colligitur. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 33. Quod est ultimum.*

XIII. Privilegium Donationis, quò donantur res tamquam sunt traditæ & concessæ; seu per quod rerum Dominium intelligitur acquiri Donatario. *ibid.*

XIV. Privilegium Confirmationis, quo res prius habitæ & possessæ confirmantur. *ibid.*

XV. Sic intelligenda sunt verba Privilegii, ut res, de quâ agitur, valere possit potius, quam perire. *De Verborum significatione. Cap. Abbate. §. Penult. Contrà quod. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 25.*

XVI. Privilegium ita intelligendum est, quòd ii, quibus concessum est, aliquam ex Indulgentiâ datâ videantur Gratiam consecuti. *De Privilegiis. Cap. In his. §. Undè. fin. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 30.*

XVII. Verba Privilegii aliquid operari debent. *in VI. De Privilegiis. Cap. Si Papa. §. 1. Si autem. fin. LIB. V. TIT. VII. Cap. 10.*

XVIII. Verba Privilegii sic intelligenda sunt, ut omnis ambiguitas tollatur. *De Verborum significatione. Cap. Abbate. §. Penult. Contrà quod. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 25.*

XIX. Privilegium debet intelligi eo modo, quo potest magis valere. *De fide Instrumentorum. Cap. Inter Dilectos. LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 6. §. Caterum.*

XX. Verba Privilegii secundum propriam significationem sunt intelligenda. *De Decimis. Cap. Ad Audientiam. Colligitur. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 12.*

XXI. Non decipi beneficio nos oportet, sed juvari. *De Commodato. Cap. Unico. §. Contrà. fin. LIB. III. DECR. TIT. XV. Cap. unico.*

XXII. Privilegia sic intelligenda sunt, ut intellexit

Au. or

Autor ipsorum. *De Decimis*. Cap. *Dilecti*. GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 8.

XXIII. Indulgentia intelligitur esse concessa sine alterius injuriâ. *De Privilegiis* Cap. *Pastoralis* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 19. nisi alieno juri expressè derogat. *ibid.*

SECTIO II.

Quomodo observanda sint Privilegia, & ad quæ se extendant?

I. Privilegiis Apostolicis deferri debet reverenter. *De Privilegiis* Cap. *Cum Capella*. §. *Quocirca* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 16.

II. Apostolicorum Privilegiorum vim & potestatem non solo verbo servare debemus. *De Privilegiis*. Cap. *Quanto. med.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 26.

III. Sententiæ in fraudem Privilegiorum Apostolicorum ferri non debent. *ibid.* §. *Nolentes*.

IV. Secundum quod invenitur in Privilegio ita observandum est. *De Privilegiis*. Cap. *Porrò*. LIB. V. TIT. XXXIII. Cap. 7.

V. Sic quisque Privilegiorum suorum servare tenorem debet, quod eorum metas transgredi minimè videatur. *ibid.* Cap. 7. *fin.*

VI. Licet Papa alicui Privilegium concedat, non tamen vult, quod ille, cui concessit, eo utatur in præjudicium alterius. *De autorit. & usu Pall.* Cap. *Ex suorum*. §. *licet*. LIB. I. DECR. TIT. VIII. Cap. 5. nisi expressè derogat juri alterius.

VII. Privilegiati ita sint suo jure contenti, quod justitiam non impediunt aliorum. *De Privilegiis*. Cap. *Patentibus*. *fin.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 10.

VIII. Nunquam contingere debet, ut Indulgentia plus dispendii, quam utilitatis, afferat. *ibid.* Cap. *consultationi* *fin.* Colligitur. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 31. quod est ultimum.

IX. Privilegium sic integrum observari debet, ut & ipsum alii non infringant; & qui illud habent, ejus limites non excedant. *in VI. De Privilegiis*. Cap. *Volentes*. *init.* Colligitur. LIB. V. TIT. VII. Cap. 1.

X. Subditus non tenetur parere Superiori aliquid exigenti vel præcipienti contra tenorem sui Privilegii. *De Excessib. Prælatorum*. Cap. *Sanè*. LIB. V. DECR. TIT. XXXI. Cap. 5. *Rubr.*

XI. Privilegium non extenditur principaliter ad alias Personas, quam ad expressas. *in VI. De Privilegiis*. Cap. *Licet. cum* GLOSSA. LIB. V. TIT. VII. Cap. 11.

XII. Temerarium est & indignum, aliquem sibi suâ autoritate præsumere, quod alii singulari Privilegio concessum est. *De Privilegiis*. Cap. *Sanè. init.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 9.

XIII. Privilegium uni concessum non potest ad alium extendi propter identitatem rationis. *ibid.* *Rubr.* seu TITULUS, vel potius *Summarium*.

XIV. Privilegium Personale ad Jus Commune trahi non debet. *De Concessione Præbend.* Cap. *Constitutus*. GLOSSA Colligit. LIB. III. DECR. TIT. VIII. Cap. 11.

XV. Quod ob Gratiâ alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum. *in VI. De Reg. Juris*. Reg. 61.

XVI. Privilegia singulorum non possunt Legem facere Communem. CAUSA XXV. QUÆST. II. Cap. 2. *Non statim*. CAUSA. XXV. QUÆST. I. post Cap. 16. *GRAT. circa fin.*

XVII. Aliquod Privilegium ita est alicujus Ecclesiæ, ut Communem Legem omnino dare non possit, non enim quod uni sigillatim conceditur, statim omnibus convenit CAUSA XVI. QUÆST. I. Cap. 39. *Hinc est. fin.*

XVIII. Privilegiati suorum Privilegiorum frustrari non debent effectu. *in VI. De Privilegiis*. Cap. *Ut Apostolica. init.* LIB. V. TIT. VII. Cap. 6.

XIX. In Generali Concessione illa non veniunt, quæ

non esset Quis verisimiliter in specie concessurus. *in VI. De Penitentiis*. Cap. *Si Episcopus med. & in VI. De Reg. Juris*. Reg. 81. C. 2. *De Penit. in VI.*

XX. Quod aliquibus pro pietate conceditur, ad aliorum injuriam Papa non vult redundare. *De Ecclesiis edificandis*, Cap. *Cum dicat*. LIB. III. DECR. TIT. XLVIII. Cap. 2.

XXI. Quod alicui gratiosè conceditur, trahi non debet ab aliis in exemplum. *ibid.* Reg. 74.

XXII. In Argumentum trahi nequeunt, quæ propter necessitatem aliquandò sunt concessa. *ibid.* Reg. 78.

XXIII. Non licet Episcopis contra libertatem à Sede Apostolicâ alicui concessam, aliquid exigere; alioquin liberum est, quod petitur, denegare. *De Excessib. Prælator.* Cap. *Sanè*. GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. III. Cap. 5.

XXIV. Odia restringi, & Favores convenit ampliari. *ibid.* Reg. 15.

XXV. Quæ à Jure Communi exorbitant, nequaquam ad consequentiam sunt trahenda. *ibid.* Reg. 28.

XXVI. Privilegium derogat Juri Communi. *De foro Competenti*. Cap. *Cum contingat* GLOSSA colligit. LIB. II. DECR. TIT. II. Cap. 13.

XXVII. Privilegium saltem causam præscribendi præbet. *in VI. De Privilegiis* Cap. *Cum Persona*. §. *Quod si*. LIB. V. TIT. VII. Cap. 7.

XXVIII. Qui concessit Privilegium, intentionem suam declarare debet, cum dubitatur ad quid se extendat. *De Verborum significatione* Cap. *Dilecto*. §. *autoritate, init.* Colligitur.

XXIX. Quod conceditur in uno Casu, non propterea in aliis Casibus intelligitur concessum, vel permissum. *in VI. De Hereticis* Cap. *Præsidentes. fin.* LIB. V. TIT. II. Cap. 6.

XXX. Privilegium, cum sit odiosum, non debet extendi, nisi quatenus in eo expressè continetur. *De Privilegiis*. Cap. *Pastoralis*. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 19.

XXXI. Quod in majori conceditur, licitum esse videtur & in minori. *Qui Filii sint legitimi*. Cap. *Per Venerabilem. init.* LIB. IV. DECR. TIT. XVII. Cap. 13.

XXXII. Ubi majus conceditur, minus concessum esse videtur. *De Decimis*. Cap. *Ex parte. fin.* LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 27.

XXXIII. Privilegium, quod convenit alicui ratione unius rei, eidem non prodest respectu alterius rei, vel loci. *ibid. de Privilegiis*. Cap. *Cum Capella*. §. *Quocirca juncta Rubr.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 16.

XXXIV. Privilegium in expressis Casibus tantum valet. *De autoritate & usu Pallii*. Cap. *Ex tuarum*. §. *licet*. LIB. I. DECR. TIT. VIII. Cap. 5. Colligitur.

XXXV. Indulgentia non valet, nisi secundum, id quod in eâ expressum est. *De Translat. Episcopi* Cap. *Licet* Colligitur. LIB. I. DECR. TIT. V. Cap. 4.

XXXVI. Per Privilegium Conventioni non derogatur, nisi de ipsâ contineatur in eo. *De Decimis* Cap. *Ex multiplici. §. Undè* LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 3.

XXXVII. Privilegium non est extendendum ultra intentionem Autoris. *De Decimis*. Cap. *Dilecti* GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 8.

XXXVIII. Nulli possunt se tueri Privilegio ad iniquum compendium. *De Sent. Excom.* Cap. *Nulli*, GLOSSA colligit LIB. V. DECR. TIT. XXXIX. Cap. 8.

XXXIX. Privilegium ad unam rem datum, non debet extendi ad aliud. *ibid.* Colligitur.

XL. Privilegium trahitur ad res futuras & consecuturas. *De Decimis*. Cap. *Ex parte* GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 27.

XLI. Privilegium non debet extendi ad id, ex quo alius gravaretur enormiter. *ibid.* Colligitur.

XLII. In Privilegiis Verbum Generale & indefinitè prolatum, ad futurum extenditur. *De Privilegiis*. Cap. *Quia circa fin.* GLOSSA coll. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 22.

SECTIO III.

Que Interpretatio adhibenda sit in Privilegiis?

I. Beneficia Principum sunt interpretanda largissimè. *De Verborum Significatione. Cap. Olim. med. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 16.*

II. Eorum interpretatio reprobanda est, qui Indulgentiam nimis strictè interpretantur. *De Privil. Cap. In his. §. undè. init. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 30.*

III. Ea, quæ in favorem alicujus introducta sunt; in ejusdem læsionem non debent redundare. *De Elect. Cap. Scriptum. med. in integrâ. LIB. I. DECR. TIT. VI. Cap. 40.*

IV. Interpretatio hujusmodi reprobari debet, quæ positâ, Indulgentia nihil conferret. *ibid.*

V. Verba Privilegii sic esse interpretanda subsequens Consuetudo declarat. *De Verb. Signif. Cap. Abbate. in fin. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 25.*

VI. Cùm in Privilegiis aliquid permittentibus, de uno loco expressè nihil dicitur, non debent ad illum restringi. *De Verborum Significatione. Cap. Cùm in partibus. §. cùm autem. init. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 17.*

VII. Privilegium contrâ Consuetudinem Juri Comuni obviantem receptam indultum, largè est interpretandum. *ibid. Cap. Cùm sibi. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 18.*

VIII. Interpretatio Privilegii, si dubitetur de illo, debet fieri ab eo, qui dedit Privilegium. *ibid. Cap. Ex parte. GLOSSA colligit. Cap. 23.*

IX. Indulgentia sic est intelligenda, quod Multitudinis sensui & observatâ Consuetudini potius deferatur. *De Consanguinitate. Cap. Quod Dilectio LIB. IV. DECR. TIT. XIV. Cap. 3.*

X. Privilegii verba in novâ Concessione, etsi sint generalia, non tamen sunt in præjudicium aliorum interpretanda. *De Consuetudine. Cap. Cùm olim. GLOSSA colligit. Verbo, prejudicio. LIB. I. DECR. TIT. IV. Cap. 6.*

XI. Privilegium non est malitosè interpretandum. *De Decimis. Cap. Ad Audientiam GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 12.*

XII. In Beneficiis plenissima est Interpretatio adhibenda. *De Privilegiis. Cap. Quia circa. §. Super quo. med. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 22.*

XIII. Privilegium in quo Quidpiam conceditur juxta præteriti temporis morem, non ita intelligendum est, ut vox juxta conditionaliter sumatur; quasi sensus sit, si mos præteriti temporis talis fuerit, sed casualiter debet intelligi, ut sensus sit; quia mos præteriti temporis sic obtinuit. *De Verb. Signif. Cap. Abbate. §. penult. contrâ quod. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 25.*

XIV. Quædam in Privilegiis aliquandò sunt declaranda, ne minùs sanè intellecta, pertrahantur ad abusum. *De Privil. Cap. Ut Privilegia. init. Colligitur. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 24.*

XV. Maximè Papa, qui Prædecessori è vicino successit, credendus est verbis æquioribus usus, determinationem prorsùs amovisse, ut ambiguitas tolleretur. *De Verb. Signif. Cap. Abbate. §. penult. contrâ quod. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 25.* Determinatio hæc erat (juxta præteriti temporis morem) quæ, cùm Causalis, vel Conditionalis esse posset, ambigua erat, tollenda ergò erat, ut ambiguitas cessaret.

SECTIO IV.

Quid exprimi debeat in Privilegio, ut valere possit, & Quomodo in notitiam venire debeat?

I. Indulgentia reputari debet invalida, cùm in eâ falsitas suggesta est, vel veritas suppressa, quæ tacitâ, vel expressâ, Impetrans ipsam nullatenus ha-

Tom. I.

buisset. *De Electione. Cap. Dudum. LIB. I. DECR. TIT. VI. Cap. 54.*

II. Indulgentia, tacitâ veritate obtenta, non valet. *De Privileg. Cap. Dudum. GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 31.*

III. Privilegium in præjudicium alterius per subreptionem obtentum, non valet. *De Verb. Significatione Cap. Venerabili. §. ideoque LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 22.*

IV. Primâ Generali Gratia alicui factâ derogat Posterior Specialis, licet de illâ non fecerit mentionem. *In VI. De Præb. Cap. Quamvis. LIB. III. TIT. IV. Cap. 38.*

V. Privilegium dicitur per Subreptionem obtentum, quod est, veritate tacitâ, impetratum. *ibid. Colligitur.*

VI. Indulgentia sine alterius præjudicio concedi debet. *De Privilegiis. Cap. In his. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 30.* nisi ex se ipso alteri obstit; ut Privilegium non solvendi Decimas, aut eas percipiendi, vel sepeliendi Mortuos, aliudve simile Parochiis nocens.

VII. Secundùm Canonicas & Legitimas Sanctiones per Speciem Generi derogatur, quamquàm de Genere in Derogante Specie mentio nulla fiat. *In VI. De Præb. Cap. Dudum. §. 1. post. init. LIB. III. TIT. IV. Cap. 14.* Vide *ibid.* alia de Derogatione hujusmodi, quæ etiam ignorata Habenti Generale Rescriptum, irritat quæ sunt postea contrâ Rescriptum Speciale, necnon Argumenta, quibus hæc nullitas probatur.

VIII. Privilegium super re litigiosâ, non faciens de eâ mentionem, obtentum, non valet, nec impedit processum Judicis. *ibid. Cap. 31. Dudum GLOSSA colligit.*

IX. Privilegium obtentum, pendente lite, nullâ illius factâ mentione, non valet. *Ut lite pendente. Cap. Diectus. LIB. II. DECR. TIT. XVI. Cap. 5.*

X. Privilegium, cui quædam Capitula sunt inserta, quæ Rationi nimis obviare videntur, non valet. *De Testib. Cap. Causam. §. Quia verò. LIB. II. TIT. XX. Cap. 19.*

XI. Privilegium debet facere mentionem aliorum Titulorum & Privilegiorum, quibus Donatio facta esse dicitur. *De fide Instrumentorum. Cap. Inter Dilectos. §. Porro. cum GLOSSA. verbo mentio. LIB. II. DECR. TIT. II. Cap. 6.*

XII. In Privilegiis illa Clausula solet apponi, *Subvâ justitiâ aliorum. De Sepulturis. Cap. Certificari. init. LIB. III. DECR. TIT. XXVIII. Cap. 9.*

XIII. In Privilegiis, & Indulgentiis, seu Concessionibus Specialibus, sufficit, quod ad illorum, quibus conceduntur, notitiam perveniant. *In VI. De Concessione Præbende. Cap. Quia cunctis. §. Nec obstaret. In VI. LIB. III. TIT. VII. C. 1.*

Hæc de illis Privilegiis & Indulgentiis æquitate suadente debent intelligi, quæ vim suam habent mox, cùm ad illos, quibus conceduntur, perveniunt; ex quorum tenore liquidò nosci potest, quod talis circa ea fuerit intentio Concedentis. *ibid. in VI. De Concessione Præbende. Cap. Quia cunctis. §. ex parte. LIB. I. TIT. VII. Cap. 1.*

SECTIO V.

Quibus concedi possit Privilegium, & Quinam illa debeant gaudere?

I. Non potest Privilegium de Jure deferri, cùm nulli adhuc existunt, quibus Privilegium concedatur. *De Ecclesiis edificandis. Cap. Ad Audientiam. LIB. V. DECR. TIT. XLVIII. Cap. 5.* Excipendus Casus, quo Privilegium datur in Fundatione Ecclesiæ, vel Monasterii, vel Collegii, vel Seminarii, quibus Locis adhuc futuris Indulgentia, vel Privilegia concedi possunt, quibus, post Constructionem, potentur, gaudebuntque.

II. Nulli

II. Nulli debent gaudere Privilegio, quo faciunt se indignos. *De Immunitate Ecclesiarum. Cap. Immunitatem. §. cum in eo* LIB. III. DECR. TIT. XLIX. Cap. 10.

III. Qui similem cum aliis vitam suscipiunt, simili debent Privilegio gaudere. *De Statu Monach. Cap. Re-colentes. §. si enim.* GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXXV. Cap. 3.

IV. Eis, qui fraudem committunt, Indulgentia competere non debet. *De Clericis non residentibus. Cap. Tua Fraternalitatis.* LIB. III. DECRETAL. TIT. IV. Cap. 12.

V. In conferendis Gratiis, qui est tempore anterior, preferendus est, ex quo de intentione Mandantis contrarium non apparet. *In VI. De Prabendis. Cap. Quia sepè. fin.* LIB. III. TIT. IV. Cap. 15.

VI. Occasione Mandati, quod Gratiam continet personalem, fraudem adhibere Volentibus licentia non concedatur. *De Concessione Prabendæ. Cap. Constitutus. fin. §. Quia verò.* LIB. III. DECR. TIT. VIII. Cap. 11.

VII. Qui in Privilegiatorum Fraternitate sunt recepti, Privilegiis plenè non gaudent, nisi ad eos se omninò transfulerint. *De Privilegiis. Cap. Quidam. junctâ GLOSSA.* LIB. V. DECRET. TIT. XXXIII. Cap. 32.

SECTIO VI.

Ad Quantum tempus durent Privilegia, & Quandoam extinguantur?

I. Decet concessum à Principe beneficium esse mansurum. *In VI. De Reg. Juris. Reg. 16.*

II. Privilegia Ecclesiarum & Monasteriorum Sanctorum Patrum auctoritate instituta, nullà possunt improbitate convelli, nullà novitate mutari. CAUSA XXV. QUÆST. II. Cap. 2. *Privilegia. init.*

III. Ecclesiæ Venerabilis Privilegia, quæ olim reverentia Religionis obtinuit, plenissimum per omnia obtineant vigorem. *ibid. Cap. 20. Quæcumque. fin.*

IV. Privilegia Ecclesiarum, & Sacerdotum, intemerata & inviolata cunctis manere debent temporibus. CAUSA XXV. QUÆST. I. Cap. 1. *Privilegia. initio.*

V. Ex quo res semel est Privilegiata, semper erit Privilegiata, quia Privilegia perpetua sunt. *De Privilegiis. Cap. Consultationi.* GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 33. quod est ultimum.

VI. Privilegium Personale cum Personâ extinguitur. *In VI. De Reg. juris. Reg. 7.*

VII. Privilegium, seu favor indultus ratione minoris ætatis, postquam cæpit habere locum, non extinguitur; licet Minor pervenerit ad majorem ætatem. *De Sent. Excom. Cap. Pueris.* Summarium sic se habet. LIB. V. DECR. TIT. XXXIX. Cap. 60. quod est optimum.

Quæ hic collecta sunt de Privilegiis perpetuitate, per ea interpretanda & moderanda sunt, quæ Sect. IX. colligenda sunt de Modis, quibus Privilegia amittuntur, nec non per ea, quæ notat VAN ESPEN in Commentario in CAUS. XXV. ubi insinuat, quod sicut Canones subjiciuntur Dispensationi, quando urget necessitas, vel evidens utilitas id exposcit, ita Privilegia subsunt Derogationi, Restrictioni, imò & Revocationi, cum similes causæ id postulant; probatque, quod circa utrumque GRATIANUS Papæ nimium tribuat, & à Pristinâ Disciplina multum discedat, dum docet, illum esse Canonum Dominum atque ab his dispensare, atque illis derogare per Privilegia, prout sibi faciendum videtur, ad id ductus falsarum Decretalium lectione, quas pro genuinis habebat. Sed de his fusiùs & dilucidius, dum conferetur Gratiani Collectio cum aliis, ubi de ejus nævis agetur.

SECTIO VII.

De Privilegiis in ordine ad Forum Contentiosum.

I. Privilegium à Papâ concessum præsumitur verum, cujus tenor in Registro ipsius Papæ invenitur incorruptus. *De in integrum Restitutione. Cap. Tam ex literis. §. nos igitur. fin.* LIB. I. DECR. TIT. XLI. Cap. 5.

II. Litteræ prohibitionis contra Privilegium obtentæ, nullum debent præjudicium facere, quominus liberum sit illo uti ei, qui in possessione ejus est; quò usque Definitivâ Sententiâ decernatur, an illud jus debeat habere. *Ut lite pendente &c.* Cap. *A memoriâ* LIB. II. DECR. TIT. XVI. Cap. 1.

III. Cum Privilegia in possessionibus abraduntur, judicari falsa non possunt, nec etiam haberi suspecta. *De Fide Instrument. Cap. Ex litteris.* LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 3.

IV. Privilegiorum copia faciendâ est Adversario ad inspiciendum. *ibid.* Colligitur.

V. Privilegia non inspecta non valent argui falsitatis. *De Fide Instrum. Cap. Accepimus.* LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 4.

VI. Cum difficile sit & periculosum Privilegia exhiberi apud Sedem Apostolicam, præcipi debet, ut exhibeantur in Loco vicino, congruo, & securo. *ibid.*

VII. Volenti Privilegia falsitatis arguere debet exhiberi in Loco congruo & securo, intrâ certum tempus à Judice definiendum. *ibid.*

VIII. Interim non debent illa Privilegia vacillare, sed Sententiâ eorum obtentu lata, debet inviolabiliter observari. *ibid.*

IX. Falsitas Privilegiorum deprehendi potest ex annotatione Indictionis, ex qualitate Chartæ, ex Sigillo, ex scripturâ Notarii. *De Fide Instrum. Cap. Inter Dilectos.* LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 6.

X. Privilegium est sine vitio falsitatis, quod sine reprehensione Bullæ, Chartæ, vel litteræ apparet. *De Privilegiis. Cap. Cum olim. fin.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 12.

XI. Ex Formâ petitionis, quæ in ipso Privilegio declaratur, judicari debet, quale sit Privilegium. *ibid. Cap. 6. §. ceterum.*

XII. Idem Privilegium non potest esse Donationis & Confirmationis ejusdem rei, cum eadem legitime nequeant confirmari pariter & donari. *ibid. §. ceterum.*

XIII. Si Privilegium Donationis, quod est principale, non tenet, nec Privilegium Confirmationis, quod est accessorium, ac ex eo, vel ob id, dignoscitur esse secutum, valere potest. *ibid. §. Cum igitur.*

XIV. Privilegium, quod videtur esse Donationis, si de rebus priùs habitis & possessis, sermo sit, intelligi debet esse Confirmationis. *De Fide Instrum. Cap. Inter Dilectos. §. ceterum.* LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 6.

XV. Magis autoritas Privilegii, quàm depositio Testium attendi debet. *De Prescriptionib. Cap. Ad Audientiam. init.* LIB. II. DECRET. TIT. XXVI. Cap. 13.

XVI. Privilegium obscurum non probat: *De Prescriptionib. Cap. Auditis.* GLOSSA colligit. Ex §. verum & §. Quocirca. LIB. II. DECRET. TIT. XXVI. Cap. 15.

XVII. Juxtâ tenorem Arbitrii, judicatur contra Privilegia tam antè, quàm post Arbitrium promulgata. *De Præsript. Cap. Cum olim. fin.* LIB. II. DECRET. TIT. XXVI. Cap. 18.

XVIII. Qui habet Privilegium, Præscriptio quoad hoc nihil addit. *ibid. Cap. 19. Veniens. §. ult.* GLOSSA colligit, & in Verbo renunciavit, asserit, quod Præscriptio & Privilegium contraria sunt, ex quo simul esse non possunt, quia ingressus unius operatur egressum alterius.

XIX. Contra Privilegium admittitur probatio, seu defensio. *De Sent. & Re Judic. Cap. Subortâ.* GLOSSA colligit. §. Verum.

XX. Non sufficit obicere aliquid rationale contra Privilegium, nisi probetur, quod objectum est. *De Sent. & Re Judic. Cap. Subortâ.* junctâ GLOSSA. LIB. II. DECR. TIT. XXVII. Cap. 21.

XXI. Si Privilegium non fuit coram Papâ exhibitum, prætextu Privilegii de novo reperti, non debet Sententiâ retractari. *De Sent. & Re Judic. Cap. Subortâ. §. Judicib. fin.* LIB. II. DECR. TIT. XXVII. Cap. 12.

XXII. In-

XXII. Indulgentia Apostolica Sedis Legati, quâ quid permiffum est Hominibus terræ alicujus, sic est intelligenda, ut consultius fit Multitudini & observatæ Conſuetudini deferre, quam aliud in diſſentionem & ſcandalum Populi ſtatueret, quâdam adhibita novitate. *De Conſanguinitate. Cap. Quod Dilectio. LIB. IV. DECR. TIT. XIV. Cap. 3.*

XXIII. Si Prædeceſſoris Privilegium fuit Papæ Succeſſori in Judicio præſentatum, & ipſe tulit Sententiam contrâ illud, intelligitur reprobaffe. *ibid. §. Judicibus.*

XXIV. Si Summus Pontifex in Privilegio intelligeret tantummodo de unâ re, de illâ tantum poneret. *De Decimis. Cap. Ad Audientiam. §. Mandamus. ſin. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 12.*

XXV. Romana Eccleſia alicui nonniſi certâ ratione inſpectâ ſingularibus voluit Beneficiis indulgere. *De Privilegiis. Cap. Sanè. ſin. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 9.*

XXVI. Inſpicienda ſunt Eccleſiarum Privilegia; & ipſorum tenor eſt diligentius attendendus. *ibid. Cap. Recipimus. §. Inſpicienda. init. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 9.*

XXVII. Perſpiciendum eſt, quid in Privilegio continetur, ad verum ejus tenorem ſervandum. *De Privilegiis. Cap. Ex ore. §. Porrò. Colligitur. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 17.*

XXVIII. Nulli Privilegiato credendum eſt, niſi Privilegium ſuum inſpiciendum concedat. *ibid. Cap. Porrò. GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 7.*

XXIX. Quod aliquibus donatum eſt, totum ex inſpectione Privilegiorum ſuorum adverti debet. *ibid. Cap. Porrò. ſeu Cap. 7.*

XXX. Super amiſſione ac tenore Privilegiorum Teſtes recipi poſſunt, quos Pars duxerit producendos. *De Privilegiis. Cap. Cùm olim. §. Te igitur. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 12.*

XXXI. Eccleſia utens duplici Privilegio, licet ſuccumbat ex uno, poteſt nihilominus ex alio ſe juvare, & obtinere: *De Privileg. Cap. Cùm olim. juncto Summario. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 14.*

XXXII. Sententia lata contrâ Privilegium Sedis Apoſtolice non tenet. *De Privil. Cap. Ex parte. §. Nos autem. GLOSSA colligit. ſin. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 13.*

SECTIO VIII.

De Innovatione & Confirmatione Privilegiorum.

I. Sicut Teſtes ex cauſâ (lite non conteſtatâ) admittuntur; ſic ex æquitate ſimilitudine, Privilegia quaſi jam nimîa vetuſtate conſumpta innovari convenit. *De Confirmatione utili &c. Cap. Cùm Dilectâ. §. Nos igitur. LIB. II. DECR. TIT. XXX. Cap. 4.* Utrumque ſic, ne pereant probationes.

II. Ut innovari poſſint Privilegia à Sede Apoſtolica, propter viarum diſcrimen injungit Summus Pontifex Commiſſariis aliquibus, ut ea inſpiciantur diligenter, & tenorem ipſorum fideliter tranſcribentes, ſub ſigillis ſuis ad Romanam Curiam tranſmittant. *De Confirmatione utili &c. Cap. Cùm Dilectâ. LIB. II. DECR. TIT. XXX. Cap. 4. init. hæc cautelâ tutè jactura Privilegii prævenitur.*

III. Pendente Cauſâ, peti poteſt Innovatio Privilegii. *De Privilegiis. Cap. Ex parte. GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 13.*

IV. Privilegii Innovatio propter contradiccionem Partis aſſerentis, hoc in ſuum præjudicium redundare, non debet effectui mancipari. *ibid. De Privilegiis. Cap. Cùm olim. init. GLOSSA coll. & De Confirm. utili. Cap. Cùm Dilectâ. GLOSSA coll. LIB. II. DECR. TIT. XXX. Cap. 4.*

V. Per Innovationem Privilegii, non plus juris Eccleſiæ accreſcit, quam per Privilegia præcedentia obtinuit. *De Privil. Cap. Ex parte. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 13.*

Tom. I.

VI. Per Innovationem Privilegii non novum conceditur, ſed antiquum jus conſervatur. *ibid. ſin.*

VII. Ex Innovatione Privilegii novum jus non acquiritur, ſed antiquum, ſi quod habetur, per Innovationem Privilegii conſervatur. *De Confirm. utili &c. Cap. Cùm Dilectâ. §. Nos igitur. LIB. II. DECR. TIT. XXX. Cap. 4.*

VIII. Innovatio Privilegii nec jus novum conſert, nec etiam tollit vetus. *De Privileg. Cap. Quia intentionis. init. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 29.*

IX. Poſt Innovationem in eo ſtatu eſt Privilegiatus, in quo, tempore impetratæ Innovationis, dignoſcitur extiſſe. *ibid.*

X. Per Innovationem nullum juris aliâs eidem Privilegiato competentis præjudicium generatur. *ibid. ſin. Vide De fide inſtrum. Cap. Inter Dilectos. §. 7. & 8. LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 6.*

XI. Cùm Donationis titulus allegatus nullus eſt, Confirmatio Papæ ſuper tali Donatione etiamſi Authenticum appareat, juri alterius nullatenus derogat. *De Decimis. Cap. Dudum. §. Ulr. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 31.*

XII. Quod n. 4. dixit *Gloſſa* de ſuſpendendâ Privilegii Innovatione ob contradiccionem Adverſæ Partis aſſerentis, quòd noxia ſibi foret, admittendum non videtur, quia hæc contradiccionis frivola eſſet, cùm Innovatio ob eſſe Parti non poſſit, idque cuique evidens eſt: nec confirmatur *Gloſſa* ſententia ex facto narrato in Textu, nempe quòd Papa ob talem contradiccionem abſtinuit ab Innovatione ſibi petita, cùm expoſitio Partium facta in Reſcripto vi deciſivâ careat, iſtaque tota maneat, reſideatque in Definitione datâ à Papâ.

SECTIO IX.

De variis Modis, quibus amitti poſſunt Privilegia.

I. Sic decet fidem Sanctorum Patrum in Eccleſiâ ſervari Catholicâ; ut quod habuit, amittat, qui improbabili temeritate, qua non accepit, aſſumpſerit. CAUSA XXV. QUEST. II. Cap. 22.

II. Liberum eſt unicuique ſuo juri renunciare. *De Privilegiis. Cap. Si de terrâ. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 6. ſin.*

III. Quilibet renunciare valet ei, quod pro ſe noſcitur introductum. *De Regularib. Cap. Statuimus. LIB. III. DECR. TIT. XXXI. Cap. 31.*

IV. Privilegium meretur amittere, qui permiſſâ ſibi abutitur poteſtate. *De Sent. Cap. Cùm olim. med. in int. LIB. II. DECR. TIT. XXVIII. Cap. 12.*

V. Privilegio libertatis nullus renunciare poteſt in præjudicium Papæ. *De Sent. & Re Judicatâ. Cap. Subortâ. GLOSSA colligit. LIB. II. DECR. TIT. XXVII. Cap. 21.*

VI. Privilegium Perſonale per unum actum contrarium amittitur. *De Constitutionib. Cap. Cùm acceſſerit. §. Quocirca. ſin. GLOS. coll. LIB. I. DECR. TIT. II. Cap. 8.*

VII. Qui per Quadraginta annos contrâ Indulta Privilegia egit, eis renunciare tacite præſumitur. *De Privilegiis. Cap. De accedentibus. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 15. juxta Cap. 6. Eod. TIT. ſufficit tempus triennale, quia Præſcriptio concurrebat cum Jure Communi, ideòque favorabilior. Vide GONZALEM in illud & GLOS. Cap. 15. in Verbo 40.*

VIII. Si qua Privilegia Ordini alicui ſpecialiter Sedes Apoſtolica indulſit, non factâ mentione illius Ordinis non amittuntur. *De Reſcriptis. Cap. Cùm Ordinem. LIB. I. DECR. TIT. III. Cap. 6.*

IX. Privilegium meretur amittere, qui conceſſâ ſibi abutitur poteſtate; *DISTINCT. VII. C. 7. Ubi. init.*

X. Eccleſia, qua non utitur Privilegio ſuo per 40. annos continuos, illud amittit. *ibid. GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 15.*

XI. Idem habent iſdem verbis plures alii Textus, quorum

quorum præcipui sunt. CAUS. XI. QUÆS. III. Cap. 63. *Privilegium. De Regul. Cap. Licet. init. Et §. Talis. LIB. III. DECR. TIT. XXI. Cap. 18. De Privilegiis. Cap. Tuarum. §. 2. Verum. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 11. De Elect. Cap. Venerabilem. post init. LIB. I. DECR. TIT. VI. Cap. 34. Ex illorum læsione hic fructus saltem percipitur, quòd doceant quibus modis quisque possit abuti suis Privilegiis, varique hujus abusus exempla.*

XII. Qui Indulgentiam, quam habet, non servat & contra illam autoritate propria agit, illam amittit. *De Præbendis. Cap. Pro illorum. §. Quia verò. GLOSSA coll. LIB. III. DECR. TIT. V. Cap. 22.*

XIII. Qui aliorum Privilegia recipere contemnit, concessa sibi Privilegia meretur amittere. *De Privilegiis. Cap. Dilecti. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. C. p. 4.*

XIV. Sancta Romana Ecclesia, suâ autoritate, congregata valet disjungere, & disjuncta congregare, Rationis tamen æquitate consideratâ: Undè vel pietatis, vel necessitatis intuitu, semel à se concessa valet vel in totum vel in partem commutare. Pro necessitate namque vitiatorum corrigendorum Privilegia Ecclesiarum multarum, vel imminuantur, vel penitus immutantur, sive personaliter, sive generaliter. GRATIANUS post Cap. 21. *Posteaquam. QUÆS. II. CAUS. XXV.*

XV. Qui non utitur Privilegio sibi indulto legitimo tempore, amittit illud, eoque modo non potest se in hac parte tueri. *Cap. Si de terrâ. Junctâ GLOSSA. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 6.*

XVI. Privilegia propter abulum possunt merito revocari. *De Privilegiis. Cap. Ut Privilegia. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 24.*

XVII. Detestanda Iniquorum perveritas abstinere nesciens vetitis, nec gaudere debito modo concessis, dignè plerumque Officium excitat Præsidentis, ad ea, quæ justâ fuerant consideratione concessa, cum in abulum ea vergere circumspicit, discretionè prævia revocanda. *In VI. De Concessione Præbenda. Cap. Detestanda. init. In VI. LIB. III. TIT. VII. Cap. 2.*

XVIII. Per Privilegium Papæ Privilegiis suorum Prædecessorum non extitit derogatum, cum de ipsis nullam fecerit mentionem. *De Præscriptionibus. Cap. Veniens. §. Chrisma. fin. LIB. II. DECR. TIT. XXVI. Cap. 19.*

XIX. Præsertim, cum & ipse Papa Privilegium illud concessit sævis Constitutionibus non solum Romanæ Ecclesiæ, sed ipsius etiam Legatorum. *ibid. Cap. 19.*

XX. Si occasione Privilegiorum Ecclesiæ prægraventur; iis derogandum est in toto, vel in parte. *De Decimis. Cap. Nuper. GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 34.*

XXI. Generali Privilegio per Speciale derogatur. *De Rescriptis. Cap. Pastoralis LIB. I. DECR. TIT. III. Cap. 14.*

XXII. Legitima causa revocandi Privilegium, cum aliqui Indultis Apostolicis confidentes, alios confidentius in suo jure molestant, & Ordinariorum Jurisdictionem contemnunt pariter & eludunt. *In VI. De Privilegiis. Cap. Ne aliqui. junctâ GLOSSA. In VI. LIB. V. TIT. VII. Cap. 5.*

XXIII. In necessitate cessat Privilegium. *De Immunitate Ecclesiarum Cap. Pervenit. GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XLIX. Cap. 2.*

XXIV. Ex causâ cessat sive perditur Privilegium. *De Clericis non residentibus. Cap. Cum sint. GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. IV. Cap. 16.*

XXV. Si Privilegium ex prece factum incipiat enorme detrimentum inferre, revocandum est. *De Decimis. Cap. suggestum GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 9.*

SECTIO ULTIMA.

De Conservatoribus Privilegiorum.

I. IN Antiquo Decretalium Jure nihil habetur de hujusmodi Conservatoribus. Recentiori tempore, cum Laici Juri dicundo magis incumbere cœperunt, Ecclesiarum & Monasteriorum Privilegia paulatim impugnabantur: quare Summi Pontifices præferunt Viros aliquos insignes, qui Privilegiis hujusmodi conservandis invigilarent, quibus etiam ea committent, quæ ad eorum mutationes aut alia similia spectabant.

II. Itaque Conservatores dicebantur, qui aliquibus à Sede Apostolicâ concedebantur, ut eos à manifestis injuriis & violentiis tuerentur, eorumque Privilegia conservarent. *Ex Constitutionibus INNOCENTII IV. & BONIFACII VIII. In VI. De Officio & potest. Jud. Deleg. Cap. Statuimus. & Cap. Hac Constitutione. Quæ de eorum Jurisdictione statuta fuerant, jam non sunt in usu, sola Protectionis ac Tutitionis cura relicta est. Habet Universitas Parisiensis adhuc suos Conservatores Episcopos Meldensem, & Sylvanectensem.*

III. Totâ illorum Jurisdictione Forensis transiit ad Conservatores Regios singulis Regni Universitatibus à Rege concessos; de quibus in *Ordin. Regiâ 1669. TIT. IV. Art. 28. 29. 30. 31. item in Stylo Consilii. p. 24.*

IV. Conservatores possunt eos à manifestis injuriis & violentiis defendere, quos Summus Pontifex eis committit defendendos. *In VI. De Officio & potest. Jud. Deleg. Cap. Statuimus. LIB. VII. TIT. XIV. Cap. 1.*

V. Illi non possunt extendere suam potestatem ad alia, quæ Judicalem indaginem requirunt. *ibid. in VI. LIB. I. TIT. XIV. Cap. 1.*

VI. Appellatione Judicum non comprehenduntur Conservatores. *ibid. Colligitur.*

VII. Conservatores deputari non possunt, nisi Episcopi vel eorum Superiores, aut Abbates, seu Dignitates vel Personatus in Cathedralibus vel Collegiatis Ecclesiis obtinentes. *In VI. De Officio & potest. Judic. Deleg. Cap. Hac Constitutione. init. LIB. I. TIT. XIV. Cap. 15.*

VIII. Idque merito, cum hac requirantur in Delegatis Apostolicis, & Conservatores sint ex illorum præcipuis, & præterea perpetui esse soleant.

IX. Nullus Conservatorum habeat eum, qui sub ipsius Jurisdictione, Dominio, vel Districtu Ecclesiastico, vel Temporalis consistat. *ibid. §. 1. nec aliquis.*

X. Nullus Prælatus, vel alia Persona Ecclesiastica, Secularis vel Regularis intrâ Regnum Franciæ consistens, aliquem vel aliquos, Clericos, vel Laicos coram aliquo Conservatore, per Sedem Apostolicam autoritate Litterarum Sedis ejusdem Deputato, vel Deputando, seu ejus Commissario quâcumque occasione, vel causâ, ad Judicium extrâ Regnum prædictum, nec etiam super hujusmodi juribus cessis sibi etiam intrâ ipsum Regnum trahere, aut aliquatenus molestare seu inquietare valeat, vel præsumat. *Bullâ URBANI V. datâ Massiliæ 6. Idus Maii, Pontificatus anno 5. & refertur Tomo Probationum Libertatum Gallicæ Nationis. Cap. 9. p. 202. & 203.*

XI. Dicti Conservatores contra aliquos procedere, aut in aliquos, vel aliquem Excommunicationis, Suspensionis, vel Interdicti Sententias promulgare non valeant, vel præsumant. *ibid.*

XII. Omnes Processus & Sententiæ hujusmodi, quos contra Ordinationem prædictam fieri contigerit, irriti sint & inanes. *ibid.*